

Araştırma Makalesi

**REKREATİF ETKİNLİKLERE KATILIMA BAĞLI OLARAK
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMAN AKTİVİTELERİNE
YÖNELİK TUTUMLARI: SELÇUK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

**UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS LEISURE TIME
ACTIVITIES DUE TO PARTICIPATION IN RECREATIVE ACTIVITIES:
THE CASE OF SELÇUK UNIVERSITY**

Gönderilen Tarih: 28/09/2022
Kabul Edilen Tarih: 09/11/2022

Recep BOZKURT

Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya, Türkiye

Orcid: 0000-0003-1816-3978

Ozan DEVECİ

Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya, Türkiye

Orcid: 0000-0002-6445-1375

Murat ERDOĞDU

Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Konya, Türkiye

Orcid: 0000-0002-5324-2236

Erkan Faruk ŞİRİN

Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Konya, Türkiye

Orcid: 0000-0002-6837-7758

* Sorulu Yazır: Murat ERDOĞDU: Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, E-mail: muraterdogdu06@gmail.com

[†] Bu çalışma III. International Congress of Physical Education, Sport, Recreation and Dance Kongresinde sözel sunulmuştur.

Rekreatif Etkinliklere Katılıma Bağlı Olarak Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumları: Selçuk Üniversitesi Örneği

ÖZ

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarını değerlendirmek amacıyla nicel paradigma kapsamında tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik yapılarına ilişkin farklılığın yanında katılan rekreasyonel etkinlikler (fiziksel, sosyal, kültürel-sanatsal, turistik ve diğer etkinlikler) katılım düzeylerine (alt-orta-üst düzey) ayrılarak boş zaman faaliyetlerine yönelik tutum farklılıkları da değerlendirilmiştir. Bu amaçla çalışmanın örneklemini Selçuk Üniversitesinin on altı fakülte ve dört meslek yüksekokulunda öğrenim gören ve tesadüfi yolla seçilen 720 gönüllü öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin sınıf değişkenine göre boş zaman aktivitelerine yönelik tutum ölçeğinin herhangi bir alt boyutta anlamlı bir farklılık gözlenmezken, öğrencilerin cinsiyetlerinin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tutumlarını, boş zaman süresi yeterliliğine ilişkin algılarının bilişsel ve davranışsal tutumlarını, inanç ve değerlerin boş zamanı değerlendirmede yön vermesinin de davranışsal tutumlarını etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca katılım düzeyine (alt-orta-üst düzey) göre; katılan fiziksel ve diğer rekreasyonel etkinliklerin davranışsal tutumu, katılan sosyal ve kültürel rekreasyonel etkinliklerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tutumu etkilediği görüldüğü gibi, katılan turistik etkinliklerde herhangi bir farklılık görülmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Boş zaman tutumu, rekreatif faaliyet, katılım düzeyi, üniversite öğrencileri

University Students' Attitudes Towards Leisure Time Activities Due to Participation in Recreative Activities: The Case of Selçuk University

ABSTRACT

In this study, a quantitative paradigm-based survey model was used to determine university students' attitudes towards leisure activities. Variations in attitudes toward leisure activities, as well as differences in the socio-demographic mix of university students, were studied in the study. The levels of student engagement in leisure activities (physical, social, cultural-artistic, touristic, and other activities) were categorized into the lower, middle, and high levels, and variations in attitudes toward leisure activities. The sample of this study consists of 720 volunteer students selected randomly and studying in sixteen faculties and four vocational schools of Selçuk University, Türkiye. As a result of the research, no statistically significant difference was observed in any sub-dimension of the students' attitude toward leisure activities according to the class variable. Despite this, it has been identified that the students' gender influences their cognitive, affective, and behavioral attitudes; their perceptions of leisure time adequacy affect their cognitive and behavioral attitudes; and that beliefs and values direct their leisure time affect their behavioral attitudes. Additionally, according to the level of participation (lower-middle-high level), while it was observed that participation in physical and other leisure activities affects behavioral attitudes, participation in social and cultural leisure activities affects cognitive, affective, and behavioral attitudes, there was no difference in the participation in tourist activities.

Key Words: Leisure attitude, recreational activity, level of participation, university students

GİRİŞ

Bireyin yaşamındaki davranışların oluştuğu ve etkisi yıllarca sürecek olan üniversite öğrenimi, mesleki yaşam veya kişisel yaşam biçimlerini öğrenmek ve pekiştirmek için ideal bir süreç olmakla¹ beraber oldukça önemlidir. Üniversite yaşamı içerisinde yaşanan her olumlu faaliyet kişinin mutluluğunu artırmada ve bu mutluluğun devamında önemli bir sebep olacaktır. Özellikle bu yıllarda boş zamanlarını verimli geçiren ve bu zamanları daha aktif yaşayan gençler, üniversite eğitimlerinin sonlanmasıyla atıldıkları hem sosyal hem de iş yaşamlarında daha aktif, daha güçlü ve daha sağlam kişiliklere sahip oldukları belirtilmektedir². Yani, üniversite yaşamlarında öğrenciler bu zamanlarını nasıl değerlendirirse, hayatının diğer bölümleri de benzer şekilde etkilenecektir. Bunların yanında, boş zaman faaliyetleri kişilerin iş ve sosyal yaşamlarında karşılaştıkları olumsuz psikolojik durumların (stres gibi ve depresif belirtiler gibi) aşılmasında ve etkilerinin azaltılmasında^{3, 4} gençlerin zararlı alışkanlıklardan korunmasında^{5, 6} gitgide önemi vurgulanan bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Bu bahsedilenlerden dolayı üniversite yaşamı içerisinde yer alan bu tür faaliyetlerinin önemi kavranmalı ve akademik ortamda eğitimin bir parçası olarak yer almalıdır⁷.

Zamanın çoğunun birlikte geçirildiği üniversite hayatında öğrenciler ve gençler, benzer topluluk üyeleri olmalarına karşın; yaşam biçimleri, düşünce ve duyguları ile tutumları arasında ilişkilerin ve farklılıkların olduğu vurgulanmaktadır⁸. Bu farklılık, gençler ve üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme ile ilgili tutum ve davranışlarına yansımaktadır⁹. Bunun yanında Akgül ve Gürbüz (2011)¹⁰ tutum ile ilgili olarak boş zaman aktivitelerin bireylerin kişisel gelişimine katkı sağlayacak şekilde verimli bir şekilde geçmesinin bu etkinliklere yönelik tutum ile yakından ilişkili olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca Akgül ve Gürbüz (2011)¹⁰ yapılan etkinliklere dair düşünceleri, duyguları ve davranışları tecrübe, duygu, anı ve bilgilerden derlenerek oluşan olumlu ve olumsuz tepkileri boş zaman tutumu olarak değerlendirmiştir. Boş zamanın bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç ögesi bulunmaktadır. Boş zaman aktiviteleriyle ilgili; edinilen bilgi ve inanç *bilişsel ögeyi*, sağlık, mutluluk, iş hayatı gibi kavram ilişkileri *duyuşsal ögeyi* ve son olarak nitelikler, karakteristik özellikler ve kişiye kazandırdığı faydaların farkındalığı da davranışsal ögeyi oluşturmaktadır¹¹.

Boş zaman aktiviteleri katılımında belirleyici güç, bireylerin boş zaman üzerine algıları ve bu doğrultuda gelişen tutumlarıdır¹². Ayrıca gözle görülemeyen, öznel bir kavram olan boş zaman tutumu, gözle görülebilen bazı davranışlara yol açtığından, bu davranışların gözlenmesi sonucu, bireylerin boş zaman tutumlarının nasıl olduğu anlaşılabilir¹³. Boş zaman tutumunun etkinliklere katılımda önemli bir motivasyon kaynağı olduğu; olumlu tutumların etkinlik memnuniyetini ve katılımı pozitif yönde etkilediği belirtilmiştir¹⁴. Ayrıca farklı bir bakış açısıyla boş zaman tutumunun kültürel farklılıklardan etkilendiği görülmüştür¹⁵. Kanada ve Çin örneklemleri üzerinde yapılan bir çalışmada boş zamanla ilgili zihinsel, duygusal ve davranışsal tutumların kültürler arasında farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir¹⁵.

Alan yazın incelendiğinde üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumunun serbest zaman memnuniyeti ve serbest zamanda algılanan özgürlüğe etkileri¹⁶, mutluluk düzeyine etkisi¹⁷, tutkunluk düzeyine etkisi¹⁸, problemlerle internet kullanımı ve yalnızlığa etkisi¹⁹, sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına etkisi⁸, bağlılığa etkisi²⁰, sosyalleşme taktikleri ve dijital okuryazarlığa etkisi²¹, akademik başarıya etkileri²² ve kişisel faktörlere göre değişiminin incelendiği araştırmalar bulunmaktadır²³⁻³⁵. Ancak katılan

rekreasyonel etkinlikler (fiziksel, sosyal, kültürel-sanatsal, turistik ve diğer etkinlikler) katılım düzeylerine (alt-orta-üst düzey) ayrılarak boş zaman faaliyetlerine yönelik tutum farklılıklarına yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Literatürde araştırma konusuyla ilgili en yakın çalışma Karakullukçu (2020)'nin¹³ eğitim fakültesi ve spor bilimleri fakültesi öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmadır. Karakullukçu (2020)'nin¹³ çalışmasında fiziksel aktivite düzeyiyle boş zaman tutumu arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Bu çalışmada boş zaman etkinliği fiziksel, sosyal, kültürel-sanatsal, turistik ve diğer etkinlikler düzey olarak boş zaman tutumuyla ilişkilendirilmiştir. Böylece rekreatif etkinliklere katılım düzeyinin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tutum üzerindeki etkisi derinlemesine incelenmiş olacaktır. Bu doğrultuda yapılan araştırmanın literatüre bir ölçüde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

MATERYAL VE METOT

Katılımcılar

Çalışmanın evrenini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Selçuk Üniversitesinde lisans eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise 16 fakülte ve 4 meslek yüksekokulda lisans/önlisans öğrenimi gören öğrenciler oluşturmuştur. Çalışmaya 275'i kadın ($X_{yaş} = 20.78 \pm 2.56$), 445'i erkek ($X_{yaş} = 21.77 \pm 2.81$) 720 üniversite öğrencisi ($X_{yaş} = 21.39 \pm 2.76$) gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma öncesi araştırmanın yürütüldüğü fakülte ve meslek yüksekokullardan gerekli izinler alınmıştır. Kolayda örnek yönteminin seçildiği bu çalışmada yapılacak çalışmanın neyi amaçladığı, okul yönetiminden gerekli izinler alındıktan sonra belirlenen saatlerde öğrencilere anlatılmış ve gönüllü katılım sağlayan öğrenciler çalışma kapsamına alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada Selçuk Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının etkinliklere katılım düzeylerine göre değerlendirmek amacıyla araştırma yöntemi olarak nicel yöntem ve tarama deseni kullanılmıştır. Belirlenen grubun araştırılan özelliklerinin anket yoluyla tespit edildiği genel tarama deseninde³⁶ karşılaştırma tarama deseni (iki ya da daha fazla değişken arasındaki farklılaşmanın incelendiği) tercih edilmiştir. Araştırmada üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik yapılarına ilişkin farklılığın yanında katılan rekreasyonel etkinlikler (fiziksel, sosyal, kültürel-sanatsal, turistik ve diğer etkinlikler) katılım düzeylerine (alt-orta-üst düzey) göre farklılaşması araştırıldığından araştırma, karşılaştırma türü tarama desenine girmektedir.

Verilerin toplanmasında farklı okullarda öğrenim gören öğrencilerin okul yönetimiyle belirlenen saatlerde; ders saatleri dışında isteğe göre okul kantini, bahçe, dersliklerde anketler gönüllü olan öğrencilere tarafından doldurulmuştur. Çalışma kapsamına alınan öğrencilerin kimlik bilgileri gizli tutulmuştur. Araştırmada anket uygulama süresi yaklaşık 15 dk. olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Öğrencilerin cinsiyet, fakülte/yüksekokul, sınıf, haftalık serbest zaman süresi yeterliliği, inanç veya değerlerinin boş zaman aktivitelerine yön vermesi ve son olarak katılan fiziksel, sosyal, kültürel-sanatsal, turistik ve diğer rekreasyonel etkinlik katılım düzeylerini içeren kişisel sorular bulunmaktadır.

Boş Zaman Tutum Ölçeği/Leisure Attitude Scale (LAS)

Boş zaman tutum ölçeği (Leisure Attitude Scale LAS) Ragheb ve Beard (1982)¹¹ tarafından geliştirilmiş ve Akgül ve Gürbüz (2011)¹⁰ tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçeğin bilişsel (12 madde), duyuşsal (12 madde) ve davranışsal (12 madde) olmak üzere 36 maddesi ve 3 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçek 5'li Likert tipinde 1 (kesinlikle katılmıyorum), 5 aralığında (kesinlikle katılıyorum) dereceli olarak değerlendirilmektedir. Ölçekten en yüksek 180 puan ve en düşük 36 puan alınabilmektedir. Akgül ve Gürbüz (2011)¹⁰ tarafından uyarlanan ölçeğin iç tutarlılık katsayısı $\alpha_{\text{Duyuşsal}} = .92$, $\alpha_{\text{Bilişsel}} = .81$ ve $\alpha_{\text{Davranışsal}} = .91$ olarak belirtilmiştir. Ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı yüksek derecede güvenilir düzeyindedir ($\alpha = .97$). Ayrıca Türkçe formunda yer alan 36 maddenin faktör yükleri .421 ile .814 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu çalışmada ise ölçeğin iç tutarlılık katsayıları duyuşsal alt boyut için $\alpha = 0,90$, bilişsel alt boyut için $\alpha = 0,92$ ve davranışsal alt boyutu için ise $\alpha = 0,89$ olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı ise $\alpha = 0,95$ olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değerler yüksek güvenilirlik düzeyindedir.

Rekreatif Etkinliklere (Fiziksel, Sosyal, Kültürel, Turistik) Katılım Düzeyi Anketi

Akgül'ün (2011)²⁴ Farklı Kültürlerdeki Bireylerin Boş Zaman Aktivitelerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi: Ankara- Londra Örneği' doktora tezinde kullanmış olduğu anket kullanılmıştır. Bu anket ile üniversite öğrencilerinin hangi tür rekreatif etkinliklere katıldıkları ve bu etkinliklerde katılım düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Anketteki her madde için verilen seçenekler fiziksel, sosyal, kültürel-sanatsal, turistik, diğer etkinliklerden oluşan beş farklı etkinlik türünü temsil etmekte ve bu etkinliklere sırasıyla Hiç = 1, Bazen =2 ve Sık sık =3 puanları verilerek puanlanmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmada tanımlayıcı istatistikler (yüzde ve frekans) aracılığıyla yapılmış, farklılık analizlerine başlamadan önce normallik sınaması uygulanmıştır. Normal dağılım varsayımını değerlendirmek için çarpıklık ve basıklık değerleri ile Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri kullanılmıştır. Analiz sonuçlarında verilerin normal dağılım varsayımına uygun olduğu tespit edilmiş ve parametrik testler kullanılmıştır. Öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımına dair tutumlarının cinsiyetler arası farklılığını analiz etmek için bağımsız değişken t-test analizi sınıf, haftalık serbest zaman süresi yeterliliği, inanç veya değerlerinin boş zaman aktivitelerine yön vermesi ve rekreasyonel etkinlik katılım düzeylerine göre farklılıkları analiz etmek için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Değişkenler arası varyans dağılımı eşit olduğu için Tukey HSD testi ile çoklu karşılaştırılması yordandırılmıştır³⁷.

BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilere İlişkin Bilgiler

Kişisel Özellikler		f	%
Cinsiyet	Erkek	445	61,8
	Kadın	275	38,2
Sınıf	Hazırlık	22	3,1
	Sınıf	198	27,5
	Sınıf	201	27,9
	Sınıf	100	13,9
Boş zamanla ilgili görüşler	Sınıf	199	27,6
		f	%
	Kesinlikle Yetersiz	187	26,0
	Yetersiz	137	19,0
Boş zaman süresinin yeterliliği	Normal	217	30,2
	Yeterli	140	19,4
	Kesinlikle Yeterli	39	5,4
İnanç veya değerlerinin boş zaman aktivitelerine yön vermesi	Evet	221	30,7
	Hayır	283	39,3
	Kısmen	216	30,0

Tablo 1'e göre; çalışmaya katılan öğrencilerin 445'i erkek (% 61,8), 275'i ise kadın (% 38,2) öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin 22'si hazırlık (%3,1), 198'i birinci sınıf (%27,5), 201'i ikinci sınıf (%27,9), 100'ü üçüncü sınıf (%13,9) ve 199'u dördüncü sınıf (%27,6) öğrencisidir. Boş zaman süresinin yeterliliğini öğrencilerin 187'si (%26) kesinlikle yetersiz, 139'u (%19) yetersiz, 217'si normal (%30,2) normal, 140'ı (%19,4) yeterli, 39'u ise (%5,4) kesinlikle yeterli olarak görmüştür.

Rekreatif Etkinliklere Katılıma Düzeyi Bulguları

Hangi tür rekreatif etkinliklere katıldıkları ve bu etkinliklerde katılım düzeylerinin belirlenmesi için kullanılan anketteki her madde için verilen seçenekler fiziksel, sosyal, kültürel-sanatsal, turistik, diğer etkinliklerden oluşan beş farklı etkinlik türünü temsil ettiğinden bu etkinliklere sırasıyla Hiç = 1, Bazen =2 ve Sık sık =3 puanları verilerek, testin her maddesine ait aritmetik ortalama ve standart sapma betimsel istatistikleri hesaplanmıştır. Elde edilen aritmetik ortalamalar ile her etkinliğe ait aralık genişliği hesaplanmıştır. Bir maddeden alınacak en düşük puan 1, en yüksek puan 3 olduğundan, ranj 2'dir. Tekin (2004)³⁸ göre aralığın açıklığına aralık katsayısı denilmekte olup bu katsayı; $a = (\text{dizi genişliği} / \text{grup sayısı})$ olarak hesaplanmaktadır. Düzey sınırları formülü kullanılarak belirlenmiştir. Yapılan hesaplama sonucunda 3'lü likert tipli rekreatif etkinliklere katılım'da aralık katsayısı 0.66 olarak bulunmuştur. Değerlendirme ölçeğinin puan aralığının hesaplanması şu şekilde gerçekleştirilmiştir. Puan aralığı = $(\text{En yüksek değer} - \text{En küçük değer}) / 3 = (2/3)$. Buna göre puan aralığı katsayısı 0.66 olarak bulunmuştur. Böylece Tablo 2'de verilen aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı ortaya çıkarılmıştır.

Tablo 2. Rekreatif Etkinliklere Katılıma Düzeyi Bulguları

Aralık	Seçenek	Değerlendirme
1.00-1.66	Hiç	Alt Düzey
1.67-2.33	Bazen	Orta Düzey
2.34-3.00	Sıksık	Üst Düzey

Tablo 2'den de anlaşıldığı gibi her bir etkinlik türü 1–1,66 puan aralığı, "alt düzey" etkinlik derecesine sahip, 1,67–2,33 puan aralığı "orta düzey" etkinlik derecesine

sahip, 2,34–3,00 puan aralığı “üst düzey” etkinlik derecesine sahip olarak derecelendirilmiştir.

Boş Zaman Tutum Bulguları

Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumlarının cinsiyete göre farklılığı bağımsız değişken *t* testi ile öğrenim gördükleri sınıf, haftalık serbest zaman süresi yeterliliği, inanç veya değerlerinin boş zaman aktivitelerine yön vermesi ve rekreasyonel etkinlik katılım düzeylerine göre (alt-orta-üst düzey) ve serbest zamanlarını geçirmeyi tercih ettikleri yerlere göre farklılıkları tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Analiz sonuçları aşağıdaki tablolarda sunulmuştur.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Boş Zaman Tutumu Farklılığı Bulguları

	Cinsiyet	n	X	SS	t	p
Duyuşsal	Erkek	445	43,95	8,59	-4,778	,000
	Kadın	275	46,80	7,23		
Bilişsel	Erkek	445	44,49	8,75	-5,005	,000
	Kadın	275	47,52	7,29		
Davranışsal	Erkek	445	40,62	9,20	-2,673	,010
	Kadın	275	42,35	7,86		

Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumunun cinsiyet değişkenine göre farklılığı bulgularında duyuşsal ($t=-4,778$, $p<0,05$), bilişsel ($t=-5,005$, $p<0,05$) ve davranışsal ($t=-2,673$, $p<0,05$) alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Kadınlar duyuşsal ($\bar{x}=46,80$; $SS=7,23$), bilişsel ($\bar{x}=47,52$; $SS=7,29$) ve davranışsal ($\bar{x}=42,35$; $SS=7,86$) alt boyutlarında erkeklere oranla (duyuşsal: $\bar{x}=43,95$; $SS=8,59$; bilişsel: $\bar{x}=44,49$; $SS=8,75$; davranışsal: $\bar{x}=40,62$; $SS=9,20$) daha yüksek puan aldıkları ortaya çıkmıştır (Tablo 3).

Tablo 4. Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Boş Zaman Tutumu Farklılığı Bulguları

		n	X	SS	F	p
Duyuşsal	Hazırlık	22	45,63	7,89	,896	,466
	1. sınıf	198	44,13	8,94		
	2. sınıf	201	45,55	8,20		
	3. sınıf	100	45,40	8,52		
	4. sınıf	199	45,19	7,30		
Bilişsel	Hazırlık	22	45,40	7,96	1,339	,254
	1. sınıf	198	44,63	9,13		
	2. sınıf	201	46,34	8,29		
	3. sınıf	100	46,48	9,19		
	4. sınıf	199	45,58	7,07		
Davranışsal	Hazırlık	22	39,59	8,84	,937	,442
	1. sınıf	198	40,72	9,63		
	2. sınıf	201	42,17	8,38		
	3. sınıf	100	41,20	8,60		
	4. sınıf	199	41,18	8,26		

Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumunun okudukları sınıflara göre karşılaştırılması sonuçları duyuşsal ($F_{(4,719)}=,896$, $p>0,05$), bilişsel ($F_{(4,719)}=1,339$, $p>0,05$) ve davranışsal ($F_{(4,719)}=,937$, $p>0,05$) alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığını göstermiştir (Tablo 4). Bu bulgular üniversite öğrencilerinin okudukları sınıflara göre duyuşsal, bilişsel ve davranışsal tutumların benzer olduğunu göstermiştir.

Tablo 5. Haftalık Serbest Zaman Süresi Yeterliliğine Göre Serbest Zaman Tutumu Farklılığı Bulguları

		n	X	SS	F	p	Tukey
Duyuşsal	1 Kesinlikle Yetersiz	187	45,02	6,75	1,310	,265	
	2 Yetersiz	137	45,80	8,83			
	3 Normal	217	45,46	8,82			
	4 Yeterli	140	43,75	7,54			
	5 Kesinlikle Yeterli	39	44,74	10,65			
Bilişsel	1 Kesinlikle Yetersiz	187	45,56	6,48	5,846	,000	4<1,2,3,5 5>1,4
	2 Yetersiz	137	46,78	9,17			
	3 Normal	217	46,26	8,80			
	4 Yeterli	140	42,94	8,03			
	5 Kesinlikle Yeterli	39	48,43	9,72			
Davranışsal	1 Kesinlikle Yetersiz	187	42,62	8,54	3,055	,016	4<1,3
	2 Yetersiz	137	40,90	8,93			
	3 Normal	217	41,77	8,68			
	4 Yeterli	140	39,48	7,95			
	5 Kesinlikle Yeterli	39	39,97	11,04			

Üniversite öğrencilerinin haftalık serbest zaman süresi yeterliliğine göre yapılan analizlere göre duyuşsal ($F_{(4, 719)}=1,310$, $p=0,265$) alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak; Bilişsel ($F_{(4, 719)}=5,846$, $p<0,05$) ve davranışsal ($F_{(4, 719)}=3,055$, $p<0,05$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (Tablo 5). Anlamlı farklılıkların hangi yeterlilik algısı arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Çoklu karşılaştırma bulgularına göre bilişsel tutum alt boyutunda haftalık serbest zaman süresini yeterli bulan öğrencilerin algılarının diğer algı türlerine (kesinlikle yetersiz, yetersiz, normal ve kesinlikle yeterli) sahip öğrencilerden daha düşük puana sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca haftalık serbest zaman süresini kesinlikle yeterli bulan öğrencilerin kesinlikle yetersiz ve normal bulan öğrencilerden daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar haftalık serbest zaman süresini yeterli bulan öğrencilerin kesinlikle yetersiz, yetersiz, normal ve kesinlikle yeterli bulan öğrencilerden ve haftalık serbest zaman süresini kesinlikle yetersiz ve normal bulan öğrencilerin kesinlikle yetersiz ve normal bulan öğrencilerin kesinlikle yeterli bulan öğrencilere göre bilişsel olarak daha olumsuz tutumları olduğunu göstermektedir. Ayrıca yine çoklu karşılaştırma bulgularına göre davranışsal tutum alt boyutunda haftalık serbest zaman süresini yeterli bulan öğrencilerin algılarının kesinlikle yetersiz ve normal bulan öğrencilerden daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar haftalık serbest zaman süresini yeterli bulan öğrencilerin kesinlikle yetersiz ve normal bulan öğrencilerden davranışsal olarak daha olumlu tutumları olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. İnanç ve Değerlerin Yön Vermesine Göre Boş Zaman Tutumu Farklılığı Bulguları

		n	X	SS	F	p	Tukey
Duyuşsal	1 Evet	221	45,14	9,05	,031	,969	
	2 Hayır	283	45,03	7,26			
	3 Kısmen	216	44,94	8,52			
Bilişsel	1 Evet	221	45,28	9,45	,598	,550	
	2 Hayır	283	45,56	7,34			
	3 Kısmen	216	46,14	8,41			
Davranışsal	1 Evet	221	41,12	9,45	6,565	,001	2>3
	2 Hayır	283	42,58	8,05			
	3 Kısmen	216	39,75	8,66			

Üniversite öğrencilerinin inanç veya değerlerinin boş zaman aktivitelerine yön vermesine/etkilemesine göre yapılan analizlere göre duyuşsal ($F_{(2, 719)}=0,31$, $p=0,97$) ve bilişsel ($F_{(2, 719)}=0,598$, $p=0,55$) alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak; davranışsal ($F_{(2, 719)}=6,565$, $p<0,01$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (Tablo 6). Anlamlı farklılıkların hangi yer tercihleri arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır. Çoklu karşılaştırma bulgularına göre davranışsal tutum alt boyutunda inanç veya değerlerinin boş zaman aktivitelerine yön vermediğini belirten öğrencilerin ($\bar{x}=42,58$; $SS=8,05$) kısmen yön verdiğini belirten öğrencilerden ($\bar{x}=39,75$; $SS=8,66$) daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar öğrencilerin boş zamanlarını kullanmalarında inanç veya değerlerinin yön vermediğini belirten öğrencilerin kısmen yön verdiğini belirten öğrencilerden davranışsal olarak daha olumlu tutumları olduğunu göstermektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin Boş Zaman Değerlendirme Boyutlarının Katılım Düzeyine (Alt-Orta-Üst Düzey) Göre Boş Zaman Tutumu Farklılığı Bulguları

Boyut	Katılım düzeyi	n	X	SS	F	p	Tukey	
Fiziksel Etkinlikler	Duyuşsal	Alt	454	44,76	7,85	1,666	,190	-
		Orta	222	45,20	8,62			
		Üst	44	47,09	9,50			
	Bilişsel	Alt	454	45,90	7,92	1,553	,212	-
		Orta	222	44,90	8,83			
		Üst	44	46,86	9,91			
	Davranışsal	Alt	454	40,25	8,95	8,907	,000	1<2
		Orta	222	43,18	8,06			
		Üst	44	42,40	8,40			
Sosyal Etkinlikler	Duyuşsal	Alt	229	42,37	7,47	21,220	,000	1<2,3 2<3
		Orta	339	45,75	8,77			
		Üst	152	47,48	6,84			
	Bilişsel	Alt	229	43,04	7,56	21,119	,000	1<2,3 2<3
		Orta	339	46,18	8,87			
		Üst	152	48,39	7,14			
	Davranışsal	Alt	229	39,14	9,21	15,595	,000	1<2,3 2<3
		Orta	339	41,45	8,82			
		Üst	152	44,14	6,88			
Kültürel-Sanatsal Etkinlikler	Duyuşsal	Alt	295	44,27	8,44	4,425	,012	2>1,3
		Orta	277	46,18	7,82			
		Üst	148	44,44	8,27			
	Bilişsel	Alt	295	44,72	8,38	3,424	,033	2>1
		Orta	277	46,53	8,53			
		Üst	148	45,85	7,78			
	Davranışsal	Alt	295	39,92	9,51	6,372	,002	1<2,3
		Orta	277	42,45	7,29			
		Üst	148	41,81	9,35			
Turistik Etkinlikler	Duyuşsal	Alt	370	44,87	7,98	1,279	,279	-
		Orta	172	44,56	8,30			
		Üst	178	45,87	8,58			
	Bilişsel	Alt	370	45,65	8,07	2,434	,088	-
		Orta	172	44,64	9,17			
		Üst	178	46,61	8,02			
	Davranışsal	Alt	370	41,10	8,80	,285	,752	-
		Orta	172	41,26	7,91			
		Üst	178	41,70	9,42			

Diğer Etkinlikler	Duyuşsal	Alt	209	44,11	7,44	2,508	,082	-
		Orta	433	45,25	8,50			
		Üst	78	46,37	8,38			
	Bilişsel	Alt	209	45,39	7,92	,364	,695	-
		Orta	433	45,86	8,42			
		Üst	78	45,17	9,11			
	Davranışsal	Alt	209	40,97	8,44	6,481	,002	3>1,2
		Orta	433	40,83	8,95			
		Üst	78	44,62	7,76			

Üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme boyutlarından fiziksel etkinliklere katılım düzeyi ile ilgili yapılan analizlere göre duyuşsal ($F_{(2, 719)}=1,666$, $p=0,19$) ve bilişsel ($F_{(2, 719)}=1,553$, $p=0,21$) alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak; davranışsal ($F_{(2, 719)}=8,970$, $p<0,05$) alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (Tablo 7). Çoklu karşılaştırma bulgularına göre davranışsal tutum alt boyutunda fiziksel etkinliklere alt düzeyde katılan öğrencilerin orta düzeyde katılan öğrencilerden daha düşük puana sahip olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme boyutlarından sosyal etkinliklere katılım düzeyi ile ilgili yapılan analizlere göre duyuşsal ($F_{(2, 719)}=21,220$, $p<0,05$), bilişsel ($F_{(2, 719)}=21,119$, $p<0,05$) ve davranışsal ($F_{(2, 719)}=15,595$, $p<0,05$) alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu göstermiştir (Tablo 7). Çoklu karşılaştırma bulgularına göre duyuşsal, bilişsel ve davranışsal tutum alt boyutlarında sosyal etkinliklere alt düzeyde katılan öğrencilerin orta ve üst düzeyde katılan öğrencilerden daha düşük puana sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca duyuşsal, bilişsel ve davranışsal tutum alt boyutlarında sosyal etkinliklere orta düzeyde katılan öğrencilerin üst düzeyde katılan öğrencilerden daha düşük puana sahip olduğu görülmüştür.

Üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme boyutlarından kültürel-sanatsal etkinliklere katılım düzeyi ile ilgili yapılan analizlere göre duyuşsal ($F_{(2, 719)}=4,425$, $p<0,05$), bilişsel ($F_{(2, 719)}=3,424$, $p<0,05$) ve davranışsal ($F_{(2, 719)}=6,372$, $p<0,05$) alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu göstermiştir (Tablo 7). Çoklu karşılaştırma bulgularına göre duyuşsal boyutunda kültürel-sanatsal etkinliklere orta düzeyde katılan öğrencilerin alt ve üst düzeyde katılan öğrencilerden daha yüksek puana; bilişsel boyutunda kültürel-sanatsal etkinliklere orta düzeyde katılan öğrencilerin alt düzeyde katılan öğrencilerden daha yüksek puana ve davranışsal boyutunda kültürel-sanatsal etkinliklere alt düzeyde katılan öğrencilerin orta ve üst düzeyde katılan öğrencilerden daha düşük puana sahip olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin boş zaman değerlendirme boyutlarından turistik etkinliklere katılım düzeyi ile ilgili yapılan analizlere göre duyuşsal ($F_{(2, 719)}=1,279$, $p=0,28$), bilişsel ($F_{(2, 719)}=2,434$, $p=0,09$) ve davranışsal ($F_{(2, 719)}=0,285$, $p=0,75$) alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Son olarak üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme boyutlarından diğer etkinliklere katılım düzeyi ile ilgili yapılan analizlere göre duyuşsal ($F_{(2, 719)}=2,508$, $p=0,08$) ve bilişsel ($F_{(2, 719)}=0,364$, $p=0,69$) alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak; davranışsal ($F_{(2, 719)}=6,481$, $p<0,05$) alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (Tablo 7). Çoklu karşılaştırma bulgularına göre davranışsal tutum alt boyutunda diğer etkinliklere üst düzeyde katılan öğrencilerin orta ve alt düzeyde katılan öğrencilerden daha yüksek puana sahip olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA

Bu çalışmada Selçuk Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, haftalık serbest zaman süresi yeterliliği, inanç veya değerlerinin boş zaman aktivitelerine yön vermesi ve rekreasyonel etkinlik katılım düzeylerine göre farklılıkları açısından karşılaştırılmalar yapılmıştır.

Araştırma bulgularına göre üniversite öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumları ve alt boyutlarına ilişkin tutumları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. Boş zaman aktivitelerine yönelik tutum puanlarının yüksek olması daha olumlu tutumlara sahip olduğu anlamına gelmektedir. Araştırmada kadın öğrencilerin duyuşsal, bilişsel ve davranışsal olarak erkek öğrencilere oranla daha olumlu boş zaman tutumlarına sahip olduğu belirlenmiştir. Boş zaman tutumuna yönelik yapılan araştırmaların sınırlı olmasına rağmen cinsiyet faktörünün bireylerin boş zaman tutumları konusunda ayırt edici bir özellik olduğu söylenilebilir. İlgili alan yazında mevcut çalışma ile paralellik gösteren ve kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek boş zaman aktivitelerine yönelik olumlu tutuma sahip olduğunun belirlendiği çalışmalar^{13; 25; 26; 28; 29; 30; 33; 34; 39; 40; 41;42} yer alırken, çalışma bulgularımızla örtüşmeyen ve boş zaman aktivitelerine yönelik tutumda cinsiyetin herhangi bir etkisinin belirlenmediği çalışmalarda^{44; 45; 46; 47} mevcuttur. Örneğin, Akgül'ün (2011)²⁴ bulgularına göre ise cinsiyete göre karşılaştırmada sadece bilişsel tutum alt boyutunda erkek katılımcılar lehine sonuçlar elde edilmiştir. Sınırlı sayıda araştırmada ele alınmış olsa da boş zaman aktivitelerine dair tutumlarının cinsiyetler arasındaki farklılığın geçmiş çalışmalarda da araştırmacıların dikkatini çektiği görülmektedir.

Cinsiyet farklılığının araştırmacılar tarafından incelenmesi ve mevcut araştırma bulgularında değinilmesinin sebebi biyolojik cinsiyet özelliklerimizin boş zaman aktivitelerimiz gibi sosyal davranışlarımızı belirleyen önemli bir değişken olma ihtimalidir. Cinsiyet, kadın ve erkeğin sosyo-kültürel açıdan tanımlanmasını, toplumların kadın ve erkeği birbirinden ayırt etme biçimini ve onlara verdiği toplumsal rolleri ifade etmektedir. Toplumsal roller açısından kadınların konumu, ataerkil ve erkek egemen toplumdaki geri planda kalmaları, erkeklere kadınlara göre daha fazla rol yüklenmesi gibi sebeplerin kadınların boş zaman aktivitelerine karşı tutumlarını etkilediği düşünülmektedir. Bununla birlikte⁴⁸ boş zaman değerlendirme eğilimlerinin toplumsal cinsiyet açısından değerlendirdiği çalışmasında genç kadınların erkeklere göre daha düşük düzeyde boş zaman etkinliklerine katılmasının kadınların tutumlarını olumlu etkilediğini belirtmiştir. Ayrıca rekreasyon alanlarında erkeklerin kadınlara oranla daha fazla etkinliğe katılım sağladıklarını bildirmiştir⁴⁹. Toplumsal cinsiyet ile ilgili kalıp yargılardaki değişimin kadınların boş zaman aktivitelerine katılımlarını ve dolayısıyla boş zaman aktivitelerine tutumlarını etkilemiş olabileceği düşünülmektedir. Buda toplumdaki bakış açısının yavaş yavaş değişmeye başladığının bir göstergesi olabilir.

Üniversite öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumunun eğitim gördükleri sınıflara göre karşılaştırılma sonuçları duyuşsal, bilişsel ve davranışsal boyutlarda anlamlı farklılık olmadığını göstermiştir. Öğrencilerin okudukları sınıfların, boş zaman faaliyetlerine katılıma yönelik tutum açısından tüm boyutlarda benzer özellikler göstermiştir. Bu durum, öğrencilerin farklı sınıflarda okumalarına rağmen benzer sosyal ve kültürel düzeylere sahip olması şeklinde yorumlanabilir. Bu sonuç ayrıca boş zaman kavramının üniversite ortamında öğrencilerde daha da belirginleştiği ve

oluştugu bir dönem olması, çalışmanın yapıldığı tek bir üniversite olması kaynaklı imkânların, sosyal çevrenin buna benzer tutumu etkileyeceği düşünülen değişkenlerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutum düzeylerinin farklı sınıf davranışlarının benzer olmasının olası bir sonucu olduğu düşünülmektedir. İlgili yazında üniversite öğrencileri üzerinde boş zaman aktivitelerine yönelik tutumun sınıf değişkenliği farklılığı, araştırmalara çok fazla konu edilmemiştir. Yakın zaman yapılan ve araştırma bulgularımızı destekleyen Buyruk (2021)⁸ üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumları ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının bazı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesini amacıyla yaptığı çalışmada öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf ile boş zamana yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir.

Üniversite öğrencilerinin haftalık serbest zaman süresi yeterliliğine göre karşılaştırılması sonuçları duyuşsal alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı, bilişsel ve davranışsal alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu göstermiştir. Bilişsel tutum alt boyutunda haftalık serbest zaman süresini yeterli bulan öğrenci algılarının diğer algı türlerine (kesinlikle yetersiz, yetersiz, normal ve kesinlikle yeterli) sahip öğrencilerden daha düşüktür. Ayrıca haftalık serbest zaman süresini kesinlikle yeterli bulan öğrenciler kesinlikle yetersiz ve normal bulan öğrencilerden daha yüksek puana sahiptir. Bu durum bilişsel ve davranışsal tutum boyutlarında boş zaman sürelerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarını etkilediğini göstermektedir. Bununla beraber davranışsal tutum alt boyutunda haftalık serbest zaman süresini yeterli bulan öğrenci algıları kesinlikle yetersiz ve normal bulan öğrencilerden daha yüksektir. Diğer bir anlatımla daha fazla boş zamana sahip öğrenciler, yeterli düzeyde boş zamana sahip olmayan öğrencilere göre daha yüksek davranışsal tutuma sahiptir. Araştırma bulgularımızla kısmen benzerlik gösteren Bakay (2018)⁴¹ çalışmasında boş zaman süresinin öğrencilerin duyuşsal ve bilişsel alt boyut tutumlarında önemli farklılık belirlenirken, davranışsal alt boyutta ise boş zamanları değerlendirmelerine ilişkin tutumlarında herhangi bir farklılık belirtilmemiştir. Benzer bir çalışmada Çelik (2014)²⁷ boş zaman tutumları bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alt boyutlarda polis koleji öğrencilerinin boş zaman sürelerine yönelik anlamlı farklılık belirtmemiştir. Bahsedilen araştırmalar ve mevcut çalışmalarda elde edilen sonuçların farklılığın nedenlerinden biri tek bir üniversite örnekleme kaynaklı benzerlikler olabilir.

Öğrencilerin inanç veya değerlerinin boş zaman aktivitelerine yön vermesine/etkilemesinde duyuşsal ve bilişsel boyutlarda etkili olmadığı, davranışsal boyutta etkili olduğu belirlenmiştir. İnanç, toplumsal değer yargıları ve normlar bazı toplumlarda bireyler sosyal anlamda baskılar oluşturma bilmektedir ve rekreatif faaliyetlere iştirak etmeyi kısıtlayabilmektedir. Phillips (2003)⁵⁰ tutumu kişilerin, inanç, duygu ve değerleri ile desteklenen ve farklılık gösteren psikolojik bir durum olarak açıklamıştır. Dünyadaki farklılıklar ve gelişmeler de tutum değişimini etkilemektedir¹⁰. Bu sebeple bireylerin inanç veya değerleri boş zaman aktivitelerine yön vermesinde davranışsal olarak etki edebilmektedir. Bununla birlikte, Mannell ve Kleiber (1997)⁵¹ ve Erbaş ve Şirin (2022)⁵², boş zaman etkinliklerine ilişkin tutum, inanç ve değerlerin boş zaman katılımını ve boş zaman deneyiminden elde edilen sonuçları etkilediğini rapor etmişlerdir.

Araştırmanın ön plana çıkan diğer bir sonucu, katılım düzeyine (alt-orta-üst düzey) göre; katılan fiziksel ve diğer rekreasyonel etkinliklerin davranışsal tutumu, katılan sosyal ve kültürel rekreasyonel etkinliklerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tutumu

etkilediğidir. Katılınan turistik etkinliklerde herhangi bir farklılık görülmemiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde etkinliklere (fiziksel, sosyal, kültürel-sanatsal, diğer) katılım düzeyi yüksek olan öğrencilerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumları da yüksektir. Alan yazında üniversite öğrencileri üzerinde katılınan rekreasyonel etkinliklerin (fiziksel, sosyal, kültürel-sanatsal, turistik ve diğer etkinlikler) katılım düzeyi ile boş zaman aktivitelerine yönelik tutum ilişkisine dair herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Benzer olmasa da kısmen paralellik gösteren Karakullukçu (2020)¹³ Kırıkkale Üniversitesinde okuyan eğitim fakültesi ve spor bilimleri fakültesi öğrencilerin katılınan rekreasyonel etkinliklerden sadece fiziksel aktivite düzeyi ile boş zamana yönelik tutum ilişkisini incelediği çalışmada fiziksel aktivite düzeyleri ile bilişsel, duyuşsal ve davranışsal alt boyutlarında pozitif yönde orta ve düşük düzeyde, anlamlı bir ilişki belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarının kapsamını arttırmak için, araştırma bulgularının farklı üniversitelere yönelik yapılacak araştırmalarla desteklenmesi daha olumlu ve detaylı sonuçlar verebilecektir. Araştırmada yöntem olarak konu ile ilgili nitel araştırmaların yapılması ve araştırmada ilişkilendirilen değişkenlerin yapısal modelle sınanması önerilebilir. Ayrıca, günlük yaşantıda oldukça önemli bir zaman halini alan boş zamana yönelik araştırmaların artması hem boş zaman alan yazınına, hem de uygulayıcılar için boş zaman etkinlikleri oluşturma adına değerli olabilecektir. Son olarak boş zaman tutumunu etkileyen katılım düzeyi düşünüldüğünde bu çalışmanın benzer kurgusu boş zaman fiziksel aktivite kısıtlayıcıları ve boş zaman engelleriyle incelenebilir.

KAYNAKLAR

1. Agopyan A. (2015). Comparison of body composition, cardiovascular fitness, eating and exercise habits among university students. *Anthropologist*. 19(1),145-156.
2. Lapa TY., Ardahan F. (2009). Akdeniz üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman etkinliklerine katılım nedenleri ve değerlendirme biçimleri. *Spor Bilimleri Dergisi*. 20(4), 132-144.
3. Güven D. (2010). Profesyonel bir meslek olarak Türkiye’de öğretmenlik. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*. 27(2), 13-21.
4. Beccaria K., Canney M., Goldwirt L., Fernandez C., Piquet J., Perier MC., Lafon C., Chapelon JY., Carpentier A. (2015). Ultrasound-induced opening of the blood-brain barrier to enhance temozolomide and irinotecan delivery: An experimental study in rabbits. *Journal of Neurosurgery*. 124(6), 1602-1610.
5. Tuncay S. (2000). Türkiye’de gençlik sorunlarının psikolojik boyutu. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 1(1), 244 -251.
6. Yayla Ö., Çetiner H. (2019). Boş zamanların değerlendirilmesinde etkili olan faktörlerin boş zaman tatminine etkisi. *Turizm Akademik Dergisi*. 6(1), 219-228.
7. Ağaoglu YS. (2002). Türkiye'deki üniversitelerin rekreasyon programlarının geliştirilmesi. Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Samsun
8. Buyuruk M. (2021). Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumları ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muş.

9. Aslan LN. (2000). Üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme eğilimi. Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, İzmir.
10. Akgül BM., Gürbüz B. (2011). Boş zaman tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 16(1), 37-43.
11. Ragheb MG., Beard JG. (1982). Measuring leisure attitudes. Journal of Leisure Research. 14(1), 155-162.
12. Dinç H., Koca HB., Poyraz A., Aydemir K. (2019). Üniversite öğrencilerinin boş zaman anlamlarının incelenmesi. Türkiye Spor Bilimleri Dergisi. 3(1), 1-9.
13. Karakullukçu ÖF. (2020). Öğretmen adaylarının boş zaman tutumlarının incelenmesi. Spormetre. 18(1), 264-272.
14. Ragheb MG., Tate RL. (1993). A behavioral model of leisure participation, based on leisure attitude, motivation and satisfaction. Leisure Studies. 12, 61-70.
15. Walker GJ., Deng J., Chapman R. (2007) Leisure attitudes: A follow-up study comparing Canadians, Chinese in Canada, and mainland Chinese. World Leisure Journal. 49(4), 207-215.
16. Siegenthaler KL., O'Dell, I. (2000). Leisure attitude, leisure satisfaction, and perceived freedom in leisure within family dyads. Leisure Sciences. 22(4), 281-296.
17. Akyüz H., Yaşartürk F., Karataş İ., Türkmen M., Zorba E. (2018). Rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman motivasyonlarının mutluluk düzeyleri üzerine etkisi. Journal of Human Sciences. 15(2), 1086-1096.
18. Kara FM., Sarol, H., Güngörmüş HA. (2018). Üniversite öğrencilerinde serbest zaman tutumu ve tutkunluk düzeylerinin incelenmesi. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi, 427-428, Bodrum/Muğla, Türkiye,
19. Özşaker M., Dorak RF., Vurgun N., Uludağ S. (2016). Serbest zaman tutum kapsamında problemler internet kullanımı ve yalnızlık: Rekreatif aktivitelere katılım açısından bir değerlendirme. International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education. 5(3), 30-39.
20. Kaya C. (2021). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde öğrenim gören üniversite topluluk merkezine üye olan öğrencilerin boş zaman tutumları ve üye oldukları topluluklara olan bağlılıklarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Muğla.
21. Gürtekin A. (2019). Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutumları ile sosyalleşme taktikleri ve dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
22. Sarı İ., Kaya E. (2016). Serbest zamanı tatmini okul başarısını artırır mı? Üniversite öğrencilerinin serbest zaman tatmini ve genel not ortalaması arasındaki ilişkinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 3(2), 11-17.
23. Deng J., Walker G., Swinnerton G. (2005). Leisure attitudes: A comparison between Chinese in Canada and Anglo-Canadians. Leisure/Loisir. 29(2), 239-273.
24. Akgül BM. (2011). Farklı kültürlerdeki bireylerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi: Ankara-Londra örneği. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

25. Binbaşıoğlu H., Tuna H. (2014). Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarına yönelik tutumları: Doğu Anadolu Bölgesindeki MYO öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi. 5(2), 74-93.*
26. Tuna B. (1994). Üniversite kent kültürel iletişimde halkla ilişkilerin işlevi, bir model olarak Eskişehir-Anadolu Üniversitesi örneği. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.
27. Çelik Z. (2014). Ankara polis koleji öğrencilerinin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumların incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
28. Çimen Z., Sarol H. (2015). Serbest zaman tutumu: Üniversite öğrencilerine yönelik araştırma. 3. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, 295-299, Antalya.
29. Akyüz H., Türkmen M. (2016). Üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının incelenmesi: Bartın Üniversitesi örneği. *International Journal of Sport Culture and Science. 4(1), 340-357.*
30. Tektaş N., Tektaş M., İncaz, S. (2017). Examination of the attitudes of university students towards leisure time activities: Bandırma Onyedli Eylül University example. *Journal of Current Researches on Social Sciences. 7(4), 323-336.*
31. Denkel M. (2019). Üniversite öğrencilerinin rekreatif faaliyetlere bakış açılarının değerlendirilmesi;Trakya Üniversitesi Kırkpınar Besyo örneği. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
32. Balaban İ. (2020), Yağlı güreş sporcularının serbest zaman tutum düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rekreasyon Yönetimi Anabilim Dalı, Edirne.
33. Denkel M., Sağıroğlu İ., Taşkın C., Ayar H. (2020). Öğrencilerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutum düzeylerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies. 15(5), 2297-2307.*
34. Karadeniz F., Müftüler M., Gülbeyaz K. (2019). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman aktivitelerine yönelik tutum ve engellerinin incelenmesi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi. 1(2), 21-36.*
35. Erkan M., Yalız-Solmaz D., Güven G. (2021). Covid-19 pandemi döneminde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin boş zaman tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi. 2(1), 189-201.*
36. Büyüköztürk Ş., Kılıç-Çakmak E., Akgün Ö.E., Karadeniz Ş., Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri. 24. Baskı. Pegem Akademi. Ankara.*
37. Field A. (2009). *Discovering statistics using SPSS: and sex and drugs and rock 'n' roll. 3. Baskı. Sage Publications. London. 91-98.*
38. Tekin H. (2004). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Yargı Yayınları. Ankara.*
39. Chun S., Lee Y., Kim B., Heo J. (2012). The contribiton of leisure participation and leisure satisfaction to stress related growths. *Leisure Sciences. 34(5), 436-449.*
40. Kaya S., Gürbüz B. (2015). An examination of university students attitudes towards leisure activities. *Pamukkale Journal of Sport Sciences. 6(3), 46-59.*
41. Bakay M. (2018). Ortaöğretim öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Batman.

42. Yıldırım MK. (2019). Üniversite öğrencilerinin boş zaman tutum düzeylerinin boş zamanda sıkılma algısını belirlemedeki rolünün incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
43. Rona MŞ., Erol AE. (2020). Investigation of leisure time attitude of university students according to some parameters (example of Northern Cyprus). *Asian Journal of Education and Training*. 6(3), 479-484.
44. Kaya S., Isıdori E., Sarol H. (2015). An examination of adolescents attitudes towards leisure activities. *Journal of Human Sciences*. 12(2), 485-501.
45. Pala A., Biner M., Öncen S., Kargün M. (2015). Futbol tenisi sporcularının boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*. 1(2), 77-82.
46. Gökyürek B. (2016). An analysis of leisure attitudes of the individuals participating in dance activities and the relationship between leisure attitude and life satisfaction. *International Journal of Environmental & Science Education*. 11(10), 3285-3296.
47. Sanin B. (2019). Türkiye'deki meslek yüksekokulları spor yönetimi programı öğrencilerinin boş zaman faaliyetlerine yönelik tutumlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
48. Jaiswal N., Bahedia A. (2016). A gender study on the leisure time activities (LTA) pursued by the youth'. *Studies on Home and Community Science*. 10(1-3), 26-33.
49. Thapa B., Confer JJ., Mendelsohn J. (2004). Trip motivations among water-based recreationists. In paper presentation at the 2nd international conference on monitoring and management of visitor flows in recreational and protected areas. 208-212. Rovaniemi, Finland.
50. Phillips RA. (2003). Stakeholder theory and organizational ethics. Berrett-Koehler: San Francisco CA.
51. Mannell RC., Kleiber DA. (1997). A social psychology of leisure. Venture Publishing Inc.
52. Erbaş A., Şirin EF. (2022). Gençlik kamplarına katılan gençlerin yeşil tüketim profili ile ilgili farkındalık tutum ve davranışlarının incelenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*. 5(2), 71-92.